

YEREL HALKIN TURİZMİN ETKİLERİNE YÖNELİK ALGILARININ ÖLÇÜLMESİ: MİDYAT ÖRNEĞİ

Selami GÜNEY¹

Fatma GÜLTEKİN²

ÖZET

Dünya genelinde hızlı bir büyüme gösteren ve bölgeler arasında para kaynağı olarak görülen turizm sektörü birçok ülke tarafından önemli görülmektedir. Ancak turizm sektörünün gelişmesiyle birlikte birçok olumlu ve olumsuz etki de ortaya çıkmaktadır. Bu etkilerin başında ekonomi, çevresel ve sosyokültürel etkiler gelmektedir. Turizmin ortaya çıkan etkileri, en fazla yerel halk üzerinde hissedilmektedir. Yerel halkın, turizmden bu denli etkilenmesinin, bölge halkının turizm faaliyetlerine yönelik tutum ve davranışlarının ölçülmesi önemli bir konu haline gelmektedir. Tarihi, inanç ve kültürel etkileri yönünden önemli bir çekiciliğe sahip olan Midyat ilçesi hem ulusal hem de uluslararası turizm hareketleri sayesinde önemli bir turistik destinasyon olarak kabul edilmektedir. Ele alınan çalışma da Midyat ilçesindeki bölge halkının turizmin gelişimine ve turizm sektörünün etkilediği sosyal, çevresel ve ekonomik etkilere yönelik algıların belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda yerel halkın turizm sektörünü desteklediklerini ve yapılan çalışmalara katkı sağladıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Turizmin Etkileri, Turizmin Gelişimi, Midyat, Yerel Halk

MEASURING THE PERCEPTIONS OF LOCAL PEOPLE ABOUT THE EFFECTS OF TOURISM: MIDYAT EXAMPLE

ABSTRACT

The tourism sector, which is growing rapidly around the world and seen source of money between regions, is seen as important by many countries. However, with development of the tourism sector, many positive and negative effects also occur. Main of these effects are economic, environmental and sociocultural effects. Resulting effects of tourism are felt most on the local people. Becomes an important issue to measure the attitudes and behaviors of the local people towards tourism activities and the fact that the local people are so affected by tourism. Midyat district, which has an important attraction in terms of its historical, religious and cultural effects, considered an important touristic destination thanks to both national and international tourism movements. Study, it is aimed to determine the

¹ Prof. Dr., EBYU, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, sguney@erzincan.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6361-1907

² Yüksek Lisans Öğrencisi, EBYU Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, ftsgltn1@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5492-7758

Geliş Tarihi: 19.12.2024 / Kabul Tarihi: 29.12.2024 Çalışma Türü: Araştırma Makalesi

Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemiştir. Turnitin/Ithenticate/İntihal ile İntihal Kontrolünden Geçmiştir. Screened for Plagiarism by Turnitin/Ithenticate/İntihal Licenced by CC-BYNC ile lisanslıdır.

perceptions of the people of the region in Midyat district towards the development of tourism and the social, environmental, economic impacts affected by the tourism sector.

Key Words: Tourism, Effects of Tourism, Development of Tourism, Midyat, Local People

GİRİŞ

Son yıllarda turizm sektörü, akademik, devlet, halk ve endüstri tarafından ilgi gören bir kalkınma aracı olarak görülmektedir. Turizm gerek ülkemiz de gerekse diğer ülkelerce dünyanın en fazla gelir getiren sektörlerden biri olarak bilinmektedir. Bununla beraber turizm, yalnızca seyahat eden kişiler ya da seyahat edenlerin kaç kişi olduğu ve ne kadarlık bir ekonomik kazanç elde ettikleri ile değil, aynı zamanda bireylerin yaşamları ve yaşamış oldukları bölgelerde bıraktığı etki ile ön plana çıkmaktadır.

Turizm sektörü vergi gelirlerini artırır, istihdamı artırır, çeşitlilik kazandırır, doğal güzelliklerin varlığı turizm sektörünü doğurur. Bu katkılarının ötesinde, halkın yaşam kalitesine de katkı sağlar. Bununla beraber turizm sektörünün halkın yaşam kalitesi üzerinde olumlu etkilerinin yanında olumsuz etkilerinin de olabileceği endişesi süregelen bir olgudur. Bu etkilere trafik, otopark sorunu, kalabalıklaşma, suç oranlarının artması, yaşam maliyetleri ve bölge halkının yaşam biçiminde meydana gelen değişimler örnek gösterilebilir. Birçok sektör gibi, turizm sektörüyle ilgili araştırmalarda, yerel halkın turizmin gelişmesine yönelik tepkilerini ölçmeye ve incelemeye yönelik olmaktadır. Araştırmacılar 1980’li yıllardan günümüze kadar bu konuya odaklanmışlardır. Bölge planlamacıları, ekonomiyi güçlendirebilmek ve gelişim gösterebilmesini sağlamak için turizm sektörünü bir araç olarak görmektedirler. Turizmin bir bölgede gelişim göstermesi birçok faktöre bağlıdır. Bölge halkının yaşam tarzları, turizm sektörünün gelişiminden önemli ölçüde etkilenirken, turizm sektörünün gelişmesine yönelik algı ve tutumlarının, turistlerin yerel halka karşı algılarını önemli derecede etkilemektedir. Bu faktörler hem turizm uygulayıcıları hem de araştırmacılar tarafından tespit edilen bölge halkının tepkileridir.

Turizm sektörünün gelişmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için bölge halkının desteği büyük bir önem taşımaktadır. Turizmin gelişimini sağlamak için, yöre halkının destekleri olumlu yönde olmalıdır. Bölge halkının, turizmin gelişmesine ve etkilerine yönelik algılarının belirlenmesine yönelik, araştırmalar günümüzde de devam etmektedir. Yapılan araştırmalar neticesinde ortaya çıkan sonuçlardan bazıları birbirini desteklerken bazıları ise desteklememektedir. Halkın turizm sektörüne karşı tutumlarını ele alan araştırmacıların tespit ettiği ortak sonuçlar, konunun değerlendirilmesi açısından yol gösterici olmaktadır. Yapılan araştırmalara göre, turizm sektörü normal bir seviyede gelişim gösteriyorsa, turizm yerel halk tarafından olumlu algılanmaktadır. Ancak görülüyor ki gelişim devam ettikçe turizme olan destek yerel halk tarafından azalmaktadır. Pizam’ın (1978) yapmış olduğu araştırmalarda yüksek derecede gelişim göstermekte olan turizmin bölge halkı üzerinde olumsuzluklara neden olduğu görülmektedir. (Avcıkurt, 2003: 62).

Araştırma, ülkemiz genelinde turizm sektöründe önemli bir potansiyele sahip olan Midyat ilçesinde yaşamakta olan bölge halkının, turizm sektörüne karşı ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel yönden ortaya çıkan olumlu ve olumsuz algıların tespit edilmesini ve ölçülmesini hedeflemektedir. Söz konusu araştırmanın Midyat ilçesinde yapılmasının sebebi ise Midyat ilçesinin son yıllarda artan turizm potansiyeline bağlı olarak halkın turizme bakış açısını tespit ederek turizmin gelişmesine yönelik algılarını belirlemektir.

Mardin ilinin Midyat ilçesinde yaşamakta olan bölge halkının turizme karşı oluşan algılarının ölçülmesini hedef alan bu araştırma 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, turizme yönelik literatür araştırması yapılmıştır. Turizmin tanımı, tarihi, etkileri gibi konular açıklanmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde, Midyat ilçesine ait demografik, ulaşım, iklimsel, ekonomik, tarihsel ve kültürel bilgiler yer verilmiştir. Aynı zamanda Midyat ilçesinde var olan turizm potansiyeline yönelik yapılan araştırmalar sonucunda bilgiler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Söz konusu araştırmaya ait olan yöntem, bulgular ve analizler araştırmanın üçüncü bölümünde yer almaktadır.

1. LİTERATÜR TARAMASI

Turizm kavramı, insanların yaşamlarını sürdürdükleri yerler dışında geçici olarak seyahat ettikleri yerlerde ortaya çıkan ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili faaliyetlerdir. İnsanların ilk çağdan başlayarak sürekli seyahat ettikleri düşünüldüğünde, turizm kavramının ilk çağlardan günümüze kadar devamlılık gösterdiğini söyleyebiliriz. Tarihin tozlu raflarına dönüp bakıldığı zaman, seyahatler genel olarak dini, ticari ve askeri amaçla yapılmaktaydı. Günümüzde bu seyahatler, sanayinin gelişmesi, değerlendirilecek zamanın ve toplumun refah seviyesinin artması ile beraber sosyo-ekonomik bir durum haline gelmiştir (Olalı ve Timur,1988:17; Usta, 2014: 2).

Turizm araştırmaları ile ilgili yapılan incelemelerde, “turizmin etkisi” kavramı gün geçtikçe önem kazanmaya başlamıştır. Günümüzde yapılan çalışmalarda bölgedeki halkın, turizm ile ilgili gelişmeler üzerindeki algısı incelenmiştir. Sonuçlar incelendiği zaman bu konunun öneminin daha da arttığı görülmektedir. Bu artışın en önemli nedenlerinden birisi yerel halkın turizmin etkilerine karşı sergiledikleri tavırlardır. Şu anda ve gelecek dönemde ortaya çıkacak olan turizm program ve projelerin başarılı olması, geliştirilmesi ve pazarlanması için gerekli olan iyi bir plan ve politikanın geliştirilmesidir. Turizmin, olası etkisinin artmasının bir diğer nedeni ise, oluşan etkinin olumlu bir gelişme olduğunun kabul edilmesidir. (Ap, 1992: 666; Ko ve Stewart, 2002: 520).

Turizm ile ilgili günümüze kadar birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın farkını ortaya koyabilmek amacıyla turizmin insanlar üzerindeki algısını ölçen çalışmalardan aşağıdaki şekilde bir literatür taraması yapılmıştır. Bu literatür taraması aşamasında turizm algısı üzerine birçok çalışmaya rastlanılmıştır. Ancak bu çalışma Midyat genelinde halkın turizm algısını ölçmesi amacıyla yapılan ilk bilimsel eser olma özelliğini taşımaktadır.

Bölge halkının turizm kaynaklı etkilere yönelik algı ve tutumlarını araştıran çalışmalar turizm sektörü literatüründe önemli bir yere sahiptir (Işık vd., 2016). Turizm, etkilerinden dolayı bulunduğu bölgeyi kapsamlı bir şekilde düzenleyen faaliyetlerin bütünü olarak tanımlanmaktadır (Bertan, 2010). Turizm sektörünün yaratmış olduğu çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkiler, uluslararası birçok ilişkide de önemli bir rol oynamaktadır (Özdemir ve Kervankıran, 2011). İş olanaklarını artırması, gelir yaratıcı etkisinin olması, turizmi tüm ekonomiler için önemli bir sektör haline getirmektedir (Akova, 2006).

Turizmin sonucu olarak ortaya çıkan ekonomik etkiler genel olarak olumlu karşılanmaktadır. Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler açısından turizm, ekonomik kalkınmanın önemli bir aracı olarak görülmektedir. Turizm, döviz getirisi rolüyle milli gelire de katkısı olmaktadır (Mesci ve Dönmez, 2016). Sosyo-kültürel etkiler, turizmin var olan sosyal değerlere, kişisel davranışlara, aile içi ilişkilere, ahlaki değerlere, tarihi ve kültürel değerlere, yerel halkın gelenek ve göreneklerine, sanatsal faaliyetlere kısacası toplumun mevcut sosyal yapısına doğrudan ya da dolaylı yoldan yapmış olduğu olumlu ve olumsuz nitelikteki etkilerdir (Yavuz, 2006).

Turizm sektörünün sonucunda meydana gelen çevresel etkiler ise olumlu ve olumsuz olabilmektedir. Olumlu etkilerin başında, çevrenin iyileştirilmesi, çevre değerinin artırılması, doğal ve tarihi alanların korunması, alt yapı olanaklarının iyileştirilmesi yer almaktadır. Turizmin olumsuz etkileri ise gürültü, hava ve su kirliliği, ortaya çıkan katı atıklar, görsel kirlilik, biyolojik bozulmalar, ekolojik dengesizlikler, tarihi yapıların zarar görmesi ve alan kullanım sorunlarıdır (Özdemir ve Kervankıran, 2011).

2016 yılında Bağrı ve Kala, yerel halkın turizmin etkilerine yönelik algı ve tutumlarını ölçmek için Hindistan’ın kırsal bölgelerinde bir çalışma yapmışlardır. Elde ettikleri veriler sonucunda yerel halkın, turizmin ekonomik etkilerine karşı (istihdam, yaşam kalitesi ve gelire olan katkı) olumlu bir algı oluşturduğu belirlenmiştir. Farklı demografik özelliklere sahip olan katılımcıların turizmin çevresel,

ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerini de farklı algıladıkları sunucuna varılmıştır. Örneğin bölgede yaşayan yaşlı nüfusun kalıplaşmış yaşam tarzından dolayı, turizmin sosyo-kültürel etkilerini olumsuz algıladıkları saptanmıştır. Olası bir değişikliğe de diren gösterecekleri ifade edilmiştir. Katılımcılar arasında eğitilmiş olanların turizmin gelişimine destek verdiği tespit edilmiştir. Turizmle doğrudan çalışma içerisinde olan kadın ve erkek katılımcıların da turizmin sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel etkilerine karşı olumlu bir algı oluşturmuştur.

Ateş (2016) Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaptığı çalışmada, yerel halkın genel olarak turizmin etkilerini olumlu algıladıkları, özellikle de turizmi, ekonomiyi geliştiren bir araç olarak gördükleri belirtilmiştir. Aynı zaman da bölge halkı, tarihi ve doğal kaynakların iyileştirilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Böylelikle de turistik alanların gelişmesiyle durumdan fayda sağlanacağı düşünülmektedir.

2. YEREL HALKIN TURİZMİN GELİŞMESİNE YÖNELİK ALGI VE TUTUMLARI

Turizm bölgesinde yaşamakta olan yerel halkın, turizmi algılama şekline bağlıdır. Turizm sektörünün gelişimi esnasında meydana gelen etkilerin algılanmasıyla beraber, turizmin bölge halkı üzerindeki etkilerinin boyutları söz konusu halkın günlük yaşam tarzında görülmeye başlayacaktır. Ele alınan etkilerin bir kısmı halk üzerinde olumlu etkiler bırakırken bir kısmı ise olumsuz etkiler bırakmaktadır (Kim, 2002; Altuntaş: 2010). Turizmin gelişme gösterdiği bölgelerde yaşamakta olan yerel halkın turizme yönelik tutumlarının incelendiği birçok çalışma mevcuttur. Yapılan çalışmaların sonucunda yerel halkın davranışlarını etkileyen birçok etkenin olduğu ve bölge halkının turistler hakkında farklı görüşlerinin olduğu tespit edilmiştir (Mason ve Cheyne, 2000).

Literatürde yerel halkın turizm gelişim desteğine dönük çalışmalar yerel halkın demografik değişkenleri (Uslu vd., 2020), yaşam kalitesi (Alagöz vd., 2023) ve turizmden fayda elde edilmesi (Güneş, 2022) gibi değişkenlerle ele alınmıştır. Ayrıca turizm sektörü ile ilgili olarak yapılmış araştırmalarda sosyal ve demografik değişkenlerin bölge halkının algısını değiştirme de önemli rol oynadığı görülmüştür. Demografik boyut olarak ele alınan başlıklar arasında yerel halkın cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, gelir durumu gibi faktörler yer almaktadır. Aynı zamanda bölgeye gelen turistler ve yerel halk arasında oluşan iletişim, bölgeye olan yakınlık, ekonomik bağlılık, ekonominin ve turizmin gelişmesine yönelik algılarda ve desteklerde etkili olmuştur (Cordero, 2007). Turizmin yerel halk üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirilebilmesi için turizm içerisinde yer alan tüm paydaşların belli bir çaba harcaması ve birlikte hareket etmesi turizmin gelişmesi açısından oldukça önemlidir. Birden fazla kesim üzerinde olumsuz etki yaratan turizm bölge halkının turizmin gelişmesini desteklemesi önemli bir yere sahiptir. Bölge halkının turizmin gelişiminde sürdürülebilir bir başarı sağlamasında önemli bir noktada yer almaktadır (Güneş vd., 2020:202).

3. UYGULAMA

Midyat ilçesinde yapılan çalışmanın bu bölümünde söz konusu araştırmanın amaç, önem ve yöntemine dair birtakım bilgilere yer verilmiştir. Araştırma esnasında elde edilmiş olan veriler ve bu verilerin analizleri, bu bölümde ayrıntılı olarak verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI ve ÖNEMİ

Turizm endüstrisinin gelişmesi ve sürdürülebilecek bir duruma gelmesi için bölge halkının desteklerine büyük bir oranda ihtiyaç vardır. Bu sebepten dolayı herhangi bir destinasyonun turizm açısından gelişim göstermesi ve başarılı olması için bölge halkının turizmin gelişmesine yönelik oluşan algı ve tutumlarının incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle bölgede bulunan herhangi bir destinasyonda

turizm gelişim gösterdiği zaman çevresel, sosyal, kültürel ve ekonomik etkilerinin ortaya çıkardığı durumları, yerel halkın nasıl algıladığı konusu önemli bir hale gelmektedir.

3.2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Ele alınan araştırma, Midyat halkının turizm sektörünün etkilerine yönelik oluşan algı ve tutumlarını analiz etmeye yönelik bir konudur. Midyat ilçesinde yapılmış olan çalışmada araştırma yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Oluşturulmuş olan anket, hayata geçirilmeden önce, halk tarafından anlaşılmayan ifadelerin düzeltilmesi için, 20 kişiyle yüz yüze görüşülmüştür. Hazırlanmış olan anketler sonrasında bölge halkı ile görüşülerek uygulamaya konulmuştur.

3.2.1 Araştırmanın Hipotezleri

Midyat ilçesinde yerel halkın turizme karşı oluşan algılarına yönelik yapılan çalışma kapsamında oluşturulan hipotezler aşağıdaki gibidir.

H1. Turizmin algılanan etkileri yerel halkın cinsiyetine göre farklılık göstermektedir.

H2. Turizmin algılanan etkileri yerel halkın medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H3. Turizmin algılanan etkileri yerel halkın yaş durumuna göre farklılık göstermektedir.

3.2.2. Veri Toplama Aracı

Midyat bölgesinde yaşayan halkın tepkilerinin ölçülmesi için anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket formu Kızıldemir'in geliştirmiş olduğu anket formundan alınmıştır. Anket formu 2 kısımdan meydana gelmektedir. Birinci kısımda katılımcıların demografik özellikleri ile ilgili 6 soru, ikinci kısımda turizmin etkilerine yönelik 24 tane soru sorulmuştur. 24 sorudan 17 tanesi turizmin olumlu ekonomik etkileri, 7 tanesi ise turizmin olumsuz ekonomik etkilerinden oluşmaktadır. Uygulanan anket sonuçlarının toplanması için seçilmiş olan kolayda örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Ankete katılanlara ulaşabilmek, bilgi alabilmek için en uygun yol olduğu görülmektedir. Anket tekniği diğer veri toplama tekniklerinden daha az maliyetli ve daha kısa sürede yapılmasına olanak sağladığı için de tercih edilmiştir. Midyat ilçesini konu edinen bu araştırmada veriler 2022 yılının aralık ayı ile 2023 yılının Nisan ayı arası dönemde katılımcılara anket soruları, birebir görüşülerek uygulanmıştır. Bu çalışmada kullanılan anketler yöre halkı arasından tesadüfi yöntemlerle seçilen ve ana kütleyi temsil eden 601 adet anketten elde edilmiştir.

İncelenecek olan anket formunda turizmin olumlu ekonomik etkileri, turizmin olumsuz ekonomik etkileri ve bu sorulara bölge ile ilgili olarak oluşturulan demografik soruların eklenmesi ile ortaya konmuştur. Çalışmaya eklenen anket formu toplam 30 sorudan meydana gelmektedir. Bölge halkının turizmin etkilerinden dolayı ortaya çıkan algılarını belirlemek için oluşturulan ankette 5'li Likert tipi ölçek (1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum,3-Kararsızım, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum) kullanılmıştır.

3.3. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

3.3.1. Normal Dağılım Analizi

Çalışmada kullanılacak bilgilerin incelenmesine geçmeden önce bu bilgilerin normal bir şekilde dağılıp dağılmadığının belirlenmesi için çarpıklık ve basıklık analizi yapılmıştır.

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği ile ilgili bilgi sağlanması için Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) değerleri dikkate alınmalıdır. Kline (2016) çarpıklık değeri ± 3 ; basıklık değeri ± 10 aralığında olması normal dağılım göstermektedir (Kline, 2016). Ankette yer alan ifadelerinin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında, çarpıklık değerinin en yüksek olduğu değer 0,388 "Turizm bölgedeki ekonomik sistemi bozar" ifadesi iken en düşük değer ise -1,49 "Turizm istihdam

olanaklarını yaratılmasını sağlar” ifadesidir. Basıklık değerlerine bakıldığında en yüksek değer 1,84 “Turizm bölgeye yönelik yatırım artışı sağlar” ifadesiyken en düşük değer ise -1,27 “Turizm sanayi sektörüne olan yatırımları azaltır” ifadesidir.

3.3.2. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulguları

Yapılan çalışma esnasında kullanılan veriler doğrultusunda ankete katılım sağlayan bölge halkının demografik özelliklerine ilişkin veriler tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	n	%	Medeni Durum	n	%
Kadın	79	13,1	Evli	253	42,1
Erkek	522	86,9	Bekar	348	57,9
Yaş	n	%	Eğitim Durumu	n	%
18-25 yaş	24	4,0	İlkokul	63	10,5
26-35 yaş	313	52,1	Lise	388	64,6
36-45 yaş	172	28,6	Lisans	102	17,0
46-55 yaş	59	9,8	Yüksek Lisans	17	2,8
56+	33	5,5	Doktora	31	5,2
Meslek	n	%	Gelir Durumu	n	%
Esnaf	107	17,8	5.000 ₺ ve altı	46	7,7
İşletme Sahibi	379	63,1	6.000-10.000 ₺	249	41,4
Memur	50	8,3	11.000-15.000 ₺	149	24,8
SerbestMeslek	37	6,2	16.000-20.000 ₺	100	16,6
Emekli	28	4,7	21.000 ₺ ve üstü	57	9,5
Toplam				601	100

Midyat ilçesindeki yerel halk ile ilgili oluşturulan demografik ifadeler için yapılan frekans analizinin sonucuna bakıldığında cinsiyetleri açısından anket formunu cevaplayan 601 katılımcıdan %13,1’i kadın ve %86,9’u erkeklerden oluşmaktadır. Ankete katılanların medeni durumu incelendiğinde %42,1’ evli, %57,9’u bekar bireylerden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Ankete katılanların yaş ortalamalarına bakıldığı zaman yüksek oranlı grup %52,1 ile 26,35 yaş arası bireylerin olduğu görülmektedir. Bölgede yapılan ankete en fazla katılım bu yaş grubundan gelmektedir. Sırasıyla %28,6 ile 36 yaş ve 45 yaş arası, %9,8 ile 46 yaş ve 55 yaş arası, %5,5 ile 56 yaş ve üzeri son olarak da %4,0 oranı ile 18 yaş ve 25 yaş arası katılımcıların yer aldığı görülmektedir. Tablo 3.3 incelendiğinde Midyat ilçesine uygulanan ankete en çok katılım sağlayanlar %80,7 oranı ile 26-35 ve 36-45 yaş aralığındaki bireylerin olduğu anlaşılmaktadır. Bunun sonucu olarak da katılım gösterenlerin genç yetişkin ve orta yaş grubu olduğu belirtilmektedir. Ankete katılım sağlayanların eğitim durumlarına bakıldığında %64,6 ile lise mezunu bireylerin en yüksek orana sahip olduğu saptanmıştır. Katılımcıların eğitim oranları sırasıyla %17,0 ile lisans mezunu, %10,5 ile ilkökul mezunu, %5,2 ile doktora mezunu ve %2,8 ile yüksek lisans mezunu bireylerden oluşmaktadır. Tablo 1’e bakıldığında ankete katılım sağlayanların %81,6’nin lise ve lisans mezunlarından oluştuğu ve bu sonuç katılımcıların eğitim düzeylerinin orta seviye de olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların mesleki durumları incelendiğinde %4,7'si emekli, %6,2'si serbest meslek sahibi, %8,3'ü memur, %17,8'i esnaf olduğu incelenmiştir. Ankete en çok katılım sağlayan meslek grubu ise %63,1 ile işletme sahibi olan bireylerin olduğu görülmektedir.

Ankete katılan bireylerin aylık ortalama gelir durumlarına bakıldığında %41,4 oranı ile bireylerin Midyat ilçesinde sahip olduğu en yüksek gelir düzeyi 6.000 ₺ ile 10.000 ₺ olduğu incelenmiştir. Bireylerin gelir durumu sırasıyla %24,8 ile 11.000 ₺ ve 15.000 ₺ arası, %16,6 ile 16.000 ₺ ve 20.000 ₺, %9,5 ile 21.000 ₺ ve üzeri, %7,7 ile de 5.000 ₺ ve altı olduğu görülmektedir.

3.3.3. Güvenirlilik Analizi

Yapılan araştırmada kullanılan anket ölçeğinin güvenilirliğinin tespit edilmesi için ele alınan ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Tablo 2'de ölçeğin güvenilirlik analizi gösterilmektedir.

Tablo 2. Güvenirlilik Analizi

Cronbach's Alpha	İfade Sayısı
,950	24

Tablo 2. incelendiğinde Cronbach's Alpha katsayısı ,950 değerinde olduğu kabul edilmiştir. Güvenirlilik ve geçerlilik analizleri sonucunda $\alpha \geq 0,80$ olması ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu belirtmektedir (Kayış, 2008: 403-419).

3.3.4. Turizmin Etkilerine Yönelik İfadelerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Tablo 3'te Midyat ilçesinde yaşayan halka uygulanan ankete katılanların, turizmin yaratmış olduğu olumlu veya olumsuz etkilerine yönelik ifadelerin standart sapmaları ile ortalamalarının verileri gösterilmiştir.

Tablo 3. Turizmin Etkilerine Yönelik İfadelerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçek Maddeleri	Ort.	Std.Sapma	
Turizmin olumlu ekonomik etkileri			
S1	Turizm bölgeye yönelik döviz girişini artırır.	3,90	1,06
S2	Turizm bölgeye yabancı sermaye girişi sağlar.	4,02	1,08
S3	Turizm bölgeye yönelik yatırım artışı sağlar.	4,04	1,07
S4	Turizm bölgedeki kişi başına düşen geliri artırır.	4,06	1,07
S5	Turizm istihdam olanaklarının yaratılmasını sağlar.	4,05	1,10
S6	Turizm bölgenin alt yapı olanaklarının gelişmesini sağlar	4,08	1,08
S7	Turizm bölgenin üst yapı olanaklarının gelişmesini sağlar	4,04	1,06
S8	Turizm bölgedeki tarım sektörünün gelişmesine katkı sağlar	4,02	1,15
S9	Turizm bölgedeki sanayi sektörünün gelişmesine katkı sağlar	4,06	1,08
S10	Turizm diğer bölgelerle arasındaki gelişmişlik farkını azaltır	4,06	1,10
S11	Turizm bölgedeki çevre kalitesinin artmasını sağlar	4,05	1,12
S12	Turizm yerel kamu yönetimi gelirlerini artırır	4,04	1,08

S13	Turizm üretilen ürünlerin satış miktarlarını artırır	4,04	1,13
S14	Turizm gelirleri turizm kaynaklarına ayrılan paydan daha fazladır	4,01	1,14
S15	Turizm tarım sektöründe çalışanların gelirini artırmaktadır	3,99	1,15
S16	Turizm sanayi sektöründe çalışanların gelirini artırmaktadır	4,03	1,13
S17	Turizm gelirleri yöre halkına dengeli dağılmaktadır	3,94	1,17
Turizmin olumsuz ekonomik etkileri			
S18	Turizm bölgesel enflasyon yaratır	4,02	1,13
S19	Turizm kamu giderlerini artırır	3,95	1,14
S20	Turizm yabancı iş gücü artışı sağlar	3,97	1,13
S21	Turizm ithalatı artırır	3,97	1,16
S22	Turizm bölgedeki ekonomik sistemi bozar	3,28	1,32
S23	Turizm tarım sektörüne olan yatırımları azaltır	3,09	1,31
S24	Turizm sanayi sektörüne olan yatırımları azaltır	3,08	1,32

Turizmin bölgede meydana getirdiği etkilerden olan olumlu ekonomik etkileri arasında katılım düzeyi en fazla olan ifade 4,06 ile “Turizm bölgedeki sanayi sektörünün gelişmesine katkı sağlar” ifadesidir. Sırasıyla 4,06 ile “Turizm diğer bölgelerle arasındaki gelişmişlik farkını azaltır”, 4,61 ile “Turizm bölgedeki kişi başına düşen geliri artırır”, 4,05 ile “Turizm bölgedeki çevre kalitesinin artmasını sağlar”, 4,05 ile “Turizm istihdam olanaklarının yaratılmasını sağlar”, 4,04 ile “Turizm yerel kamu yönetimi gelirlerini artırır”, 4,04 ile “Turizm bölgeye yönelik yatırım artışı sağlar”, 4,04 ile “Turizm bölgenin üst yapı olanaklarının gelişmesini sağlar”, 4,04 ile “Turizm üretilen ürünlerin satış miktarlarını artırır”, 4,03 ile “Turizm sanayi sektöründe çalışanların gelirini artırmaktadır”, 4,02 ile “Turizm bölgedeki tarım sektörünün gelişmesine katkı sağlar”, 4,02 ile “Turizm bölgeye yabancı sermaye girişi sağlar”, 4,01 ile “Turizm gelirleri turizm kaynaklarına ayrılan paydan daha fazladır”, 3,94 ile “Turizm gelirleri yöre halkına dengeli dağılmaktadır”, 3,99 ile “Turizm tarım sektöründe çalışanların gelirini artırmaktadır”, 3,90 ile “Turizm bölgeye yönelik döviz girişini artırır” ifadeleri yer almaktadır.

Anketteki turizmin olumsuz ekonomik etkilerine baktığımızda, 4,02 oranı ile “Turizm bölgesel enflasyon yaratır” ifadesine aittir. İfadelerin oranı sırasıyla; 3,97 ile “Turizm yabancı iş gücü artışı sağlar”, 3,97 ile “Turizm ithalatı artırır”, 3,95 ile “Turizm kamu giderlerini artırır”, 3,28 ile “Turizm bölgedeki ekonomik sistemi bozar”, 3,09 ile “Turizm tarım sektörüne olan yatırımları azaltır”, 3,08 ile “Turizm sanayi sektörüne olan yatırımları azaltır” ifadeleri yer almaktadır.

3.3.5. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Farklılık Analizi Sonuçları

Midyat araştırma sahasında yapılan araştırmada elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiği anlaşılmıştır ($p < 0,05$). Bu durumun bir sonucu olarak da elde edilen verilerin incelenmesinde parametrik testlere başvurulması gerekir. Ankette kullanılan 24 ifadeye t-testi ve ANOVA uygulanmıştır. Yapılan testlerin sonucunda anlamlı olan ifadeler tablolar yardımı ile gösterilmektedir.

Tablo 4’te yerel halkın turizmin etkilerine yönelik algılarının ölçülmesi ile katılımcıların cinsiyetleri ile aralarında farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. Turizmin Algılanan Etkileri ile Yerel Halkın Cinsiyetine İlişkin t-Testi

İfade	Cinsiyet	n	x	s.s.	t	p
-------	----------	---	---	------	---	---

Turizmin Olumlu Ekonomik Etkileri						
Turizm bölgeye yönelik döviz girişini arttırır.	Kadın	79	3,94	1,03	0,439	0,661
	Erkek	522	3,89	1,07		
Turizm bölgeye yabancı sermaye girişi sağlar.	Kadın	79	4,08	1,02	0,560	0,576
	Erkek	522	4,01	1,09		
Turizm bölgeye yönelik yatırım artışı sağlar.	Kadın	79	3,98	1,13	-,526	0,599
	Erkek	522	4,05	1,06		
Turizm bölgedeki kişi başına düşen geliri arttırır.	Kadın	79	4,08	1,07	0,240	0,810
	Erkek	522	4,05	1,08		
Turizm istihdam olanaklarının yaratılmasını sağlar.	Kadın	79	4,08	1,08	0,291	0,771
	Erkek	522	4,04	1,10		
Turizm bölgenin alt yapı olanaklarının gelişmesini sağlar	Kadın	79	4,07	1,15	0,064	0,949
	Erkek	522	4,08	1,07		
Turizm bölgenin üst yapı olanaklarının gelişmesini sağlar	Kadın	79	4,13	0,99	0,835	0,404
	Erkek	522	4,02	1,11		
Turizm bölgedeki tarım sektörünün gelişmesine katkı sağlar	Kadın	79	4,13	1,09	0,934	0,351
	Erkek	522	4,00	1,15		
Turizm bölgedeki sanayi sektörünün gelişmesine katkı sağlar	Kadın	79	4,22	1,02	1,387	0,166
	Erkek	522	4,04	1,09		
Turizm diğer bölgelerle arasındaki gelişmişlik farkını azaltır	Kadın	79	4,12	1,13	0,518	0,604
	Erkek	522	4,05	1,09		
Turizm bölgedeki çevre kalitesinin artmasını sağlar	Kadın	79	4,10	1,05	0,379	0,704
	Erkek	522	4,04	1,13		
Turizm yerel kamu yönetimi gelirlerini artırır	Kadın	79	4,03	1,09	0,104	0,917
	Erkek	522	4,05	1,09		
	Kadın	79	4,06	1,09	0,183	0,855

Turizm üretilen ürünlerin satış miktarlarını artırır	Erkek	522	4,03	1,13		
Turizm gelirleri	Kadın	79	4,03	1,15	0,191	0,848
turizm kaynaklarına ayrılan paydan daha fazladır	Erkek	522	4,01	1,14		
Turizm tarım sektöründe çalışanların gelirini artırmaktadır	Kadın	79	3,96	1,18	0,258	0,796
	Erkek	522	3,99	1,15		
Turizm sanayi sektöründe çalışanların gelirini artırmaktadır	Kadın	79	3,93	1,22	0,785	0,433
	Erkek	522	4,04	1,11		
Turizm gelirleri yöre halkına dengeli dağılmaktadır	Kadın	79	3,89	1,16	0,362	0,718
	Erkek	522	3,95	1,18		

Turizmin Olumsuz Ekonomik Etkileri	Cinsiyet	n	x	s.s.	t	p
Turizm bölgesel enflasyon yaratır	Kadın	79	3,78	1,25	-2,000	0,046
	Erkek	522	4,05	1,11		
Turizm kamu giderlerini artırır	Kadın	79	3,67	1,22	-2,039	0,017
	Erkek	522	4,00	1,12		
Turizm yabancı iş gücü artışı sağlar	Kadın	79	3,78	1,94	-1,060	0,109
	Erkek	522	4,00	1,12		
Turizm ithalatı artırır	Kadın	79	3,78	1,22	-1,053	0,125
	Erkek	522	4,00	1,14		
Turizm bölgedeki ekonomik sistemi bozar	Kadın	79	3,16	1,33	-0,089	0,370
	Erkek	522	3,30	1,32		
Turizm tarım sektörüne olan yatırımları azaltır	Kadın	79	2,97	1,33	-0,087	0,383
	Erkek	522	3,11	1,30		
Turizm sanayi sektörüne olan yatırımları azaltır	Kadın	79	3,07	1,29	-0,007	0,940
	Erkek	522	3,08	1,33		

P>0,05

Yapılan t-testi sonucunda katılımcıların turizme karşı algıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0.05). Dolayısıyla H1 “Turizmin algılanan etkileri yerel halkın cinsiyetine göre farklılık göstermektedir” hipotezi reddedilmiştir.

Yerel halkın turizmin etkilerine yönelik algılarının ölçülmesi ile katılımcıların medeni durumları ile aralarında farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 5. Turizmin Algılanan Etkileri ile Yerel Halkın Medeni Durumuna İlişkin t-Testi

İfade	Medeni Durum	n	x	s.s.	t	p
Turizmin Olumlu Ekonomik Etkileri						
Turizm bölgeye yönelik döviz girişini arttırır.	Evli	253	4,20	0,98	6,235	,000
	Bekar	348	3,67	1,07		
Turizm bölgeye yabancı sermaye girişi sağlar.	Evli	253	4,37	0,95	6,943	,000
	Bekar	348	3,77	1,10		
Turizm bölgeye yönelik yatırım artışı sağlar.	Evli	253	4,32	0,95	5,622	,000
	Bekar	348	3,84	1,10		
Turizm bölgedeki kişi başına düşen geliri arttırır.	Evli	253	4,34	0,95	5,723	,000
	Bekar	348	3,85	1,10		
Turizm istihdam olanaklarının yaratılmasını sağlar.	Evli	253	4,39	0,94	6,591	,000
	Bekar	348	3,81	1,14		
Turizm bölgenin alt yapı olanaklarının gelişmesini sağlar	Evli	253	4,43	0,92	7,142	,000
	Bekar	348	3,82	1,11		
Turizm bölgenin üst yapı olanaklarının gelişmesini sağlar	Evli	253	4,37	0,93	6,470	,000
	Bekar	348	3,80	1,14		
Turizm bölgedeki tarım sektörünün	Evli	253	4,40	0,96	7,122	,000
	Bekar	348	3,75	1,19		

gelişmesine katkı sağlar						
Turizm bölgesindeki sanayi sektörünün gelişmesine katkı sağlar	Evli	253	4,41	0,92	6,888	,000
	Bekar	348	3,81	1,12		
Turizm diğer bölgelerle arasındaki gelişmişlik farkını azaltır	Evli	253	4,37	0,99	6,100	,000
	Bekar	348	3,83	1,12		
Turizm bölgesindeki çevre kalitesinin artmasını sağlar	Evli	253	4,39	0,96	6,603	,000
	Bekar	348	3,80	1,16		
Turizm yerel kamu yönetimi gelirlerini artırır	Evli	253	4,38	0,95	6,706	,000
	Bekar	348	3,80	1,11		
Turizm üretilen ürünlerin satış miktarlarını artırır	Evli	253	4,33	1,03	5,573	,000
	Bekar	348	3,82	1,15		
Turizm gelirleri turizm kaynaklarına ayrılan paydan daha fazladır	Evli	253	4,29	1,11	5,250	,000
	Bekar	348	3,81	1,12		
Turizm tarım sektöründe çalışanların gelirini artırmaktadır	Evli	253	4,26	1,10	5,006	,000
	Bekar	348	3,79	1,15		
Turizm sanayi sektöründe çalışanların gelirini artırmaktadır	Evli	253	4,33	1,01	5,879	,000
	Bekar	348	3,80	1,15		
Turizm gelirleri yöre halkına dengeli dağılmaktadır	Evli	253	4,13	1,16	3,420	,001
	Bekar	348	3,80	1,16		

Turizmin Olumsuz Ekonomik Etkileri	Medeni Durum	n	x	s.s.	t	p
Turizm bölgesel enflasyon yaratır	Evli	253	4,20	1,11	3,300	,001
	Bekar	348	3,89	1,14		
Turizm kamu giderlerini artırır	Evli	253	4,18	1,07	4,199	,000
	Bekar	348	3,79	1,17		
Turizm yabancı iş gücü artışı sağlar	Evli	253	4,14	1,17	3,186	,002
	Bekar	348	3,85	1,08		
Turizm ithalatı artırır	Evli	253	4,18	1,15	3,826	,000
	Bekar	348	3,81	1,14		
Turizm bölgedeki ekonomik sistemi bozar	Evli	253	2,98	1,39	-4,89	,000
	Bekar	348	3,51	1,23		
Turizm tarım sektörüne olan yatırımları azaltır	Evli	253	2,58	1,25	-8,67	,000
	Bekar	348	3,46	1,22		
Turizm sanayi sektörüne olan yatırımları azaltır	Evli	253	2,56	1,26	-8,76	,000
	Bekar	348	3,46	1,24		

P<0,05

Tablo 5’da yerel halkın turizmin etkilerine yönelik algılarının ölçülmesi ile katılımcıların medeni durumları ile aralarında farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları verilmiştir. Yapılan t-testi sonucunda katılımcıların turizme karşı algıları ile medeni durumları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir (p<0.05). Dolayısıyla H2 “Turizmin algılanan etkileri yerel halkın medeni durumuna göre farklılık göstermektedir” hipotezi kabul edilmiştir. Ankette yer alan ifadelerle bakıldığında, yerel halkın medeni durumlarında değişiklik oldukça farklılık ortaya çıkmaktadır. Örneğin “turizm bölgeye yönelik döviz girişini artırır.” İfadesine bekar grubunun evli grubuna göre farklılık göstermektedir. “Turizm bölgeye yabancı sermaye girişi sağlar” ifadesi (p<0.05) Midyat yerel halkın medeni durumları arasında farklılık olduğu görülmektedir. Genel olarak ifadelerle bakıldığında medeni durumlar değiştikçe anket sorularına verilen cevaplarda değişmektedir.

Tablo 6’da yerel halkın turizmin etkilerine yönelik algılarının ölçülmesi ile katılımcıların yaş grupları arasında farklılık olup olmadığına ilişkin varyans (ANOVA) analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 6. Turizmin Algılanan Etkileri ile Yerel Halkın Yaş Gruplarına İlişkin ANOVA Testi

İfadeler	Yaş	n	x	.s	Std.	F	P
-----------------	------------	----------	----------	-----------	-------------	----------	----------

Turizmin Olumlu Ekonomik Etkileri		Hata						Tukey		
Turizm bölgeye yönelik döviz girişini arttırır.	26-35 yaş	337	4,10	0,73	0,03	83,113	,000	1>3		
	36-45 yaş	172	4,12	0,97	0,07			2>3		
	46-55 yaş	92	2,72	1,46	0,15					
Turizm bölgeye yabancı sermaye girişi sağlar.	26-35 yaş	337	4,17	0,75	0,04	73,956	,000	1>3		
	36-45 yaş	172	4,33	0,91	0,07			2>3		
	46-55 yaş	92	2,90	1,58	0,16					
Turizm bölgeye yönelik yatırım artışı sağlar.	26-35 yaş	337	4,12	0,84	0,04	49,622	,000	1>3		
	36-45 yaş	172	4,37	0,83	0,04			1<2		
	46-55 yaş	92	3,13	1,60	0,16			2>2		
Turizm bölgedeki kişi başına düşen geliri arttırır.	26-35 yaş	337	4,14	0,82	0,04	51,385	,000	1<2		
	36-45 yaş	172	4,39	0,82	0,06			1>3		
	46-55 yaş	92	3,13	1,63	0,17					
Turizm istihdam olanaklarının yaratılmasını sağlar.	26-35 yaş	337	4,14	0,86	0,04	40,016	,000	1>3		
	36-45 yaş	172	4,33	0,92	0,07			2>3		
	46-55 yaş	92	3,18	1,64	0,17					
Turizm bölgenin alt yapı olanaklarının gelişmesini sağlar	26-35 yaş	337	4,18	0,82	0,04	47,153	,000	1>3		
	36-45 yaş	172	4,37	0,89	0,06			2>3		
	46-55 yaş	92	3,16	1,63	0,17					
Turizm bölgenin üst yapı olanaklarının gelişmesini sağlar	26-35 yaş	337	4,12	0,84	0,04	34,371	,000	1>3		
	36-45 yaş	172	4,31	0,94	0,07			2>3		
	46-55 yaş	92	3,23	1,66	0,17					
Turizm bölgedeki tarım sektörünün gelişmesine katkı sağlar	26-35 yaş	337	4,10	0,92	0,05	54,389	,000	1<2		
	36-45 yaş	172	4,40	0,90	0,06			1>3		
	46-55 yaş	92	3,01	1,62	0,16			2>3		
Turizm bölgedeki sanayi sektörünün gelişmesine katkı sağlar	26-35 yaş	337	4,18	0,81	0,04	62,028	,000	1>3		
	36-45 yaş	172	4,39	0,84	0,06			2>3		
	46-55 yaş	92	3,03	1,62	0,16					
Turizm diğer bölgelerle arasındaki gelişmişlik farkını azaltır	26-35 yaş	337	4,14	0,90	0,04	40,194	,000	1>3		
	36-45 yaş	172	4,37	0,84	0,06			2>1		
	46-55 yaş	92	3,20	1,64	0,17			2>3		
	26-35 yaş	337	4,13	0,89	0,04			42,377	,000	1>3
	36-45 yaş	172	4,38	0,92	0,07					2>1

Turizm bölgedeki çevre kalitesinin artmasını sağlar	46-55 yaş	92	3,16	1,64	0,17				2>3
Turizm yerel kamu yönetimi gelirlerini artırır	26-35 yaş	337	4,12	0,87	0,04	32,843	,000		1>3
	36-45 yaş	172	4,32	0,97	0,07				2>3
	46-55 yaş	92	3,27	1,56	0,16				
Turizm üretilen ürünlerin satış miktarlarını artırır	26-35 yaş	337	4,09	0,92	0,05	27,110	,000		1<2
	36-45 yaş	172	4,33	0,97	0,07				1>3
	46-55 yaş	92	3,31	1,66	0,17				2>3
Turizm gelirleri turizm kaynaklarına ayrılan paydan daha fazladır	26-35 yaş	337	4,11	0,92	0,05	42,358	,000		1<2
	36-45 yaş	172	4,30	0,96	0,07				1>3
	46-55 yaş	92	3,08	1,64	0,17				2>3
Turizm tarım sektöründe çalışanların gelirini artırmaktadır	26-35 yaş	337	4,09	0,93	0,05	41,788	,000		1>3
	36-45 yaş	172	4,29	0,95	0,07				2>3
	46-55 yaş	92	3,06	1,66	0,17				
Turizm sanayi sektöründe çalışanların gelirini artırmaktadır	26-35 yaş	337	4,08	0,92	0,05	40,468	,000		1>3
	36-45 yaş	172	4,38	0,89	0,06				2>1
	46-55 yaş	92	3,16	1,65	0,17				2>3
Turizm gelirleri yöre halkına dengeli dağılmaktadır	26-35 yaş	337	4,06	0,90	0,04	29,460	,000		1>3
	36-45 yaş	172	4,15	1,18	0,09				2>3
	46-55 yaş	92	3,11	1,62	0,16				
İfadeler	Yaş	n	x	s.s	Std. Hata	F	P	Tukey	
Turizmin Olumsuz Ekonomik Etkileri									
Turizm bölgesel enflasyon yaratır	26-35 yaş	337	4,09	0,89	0,04	23,090	,000		1>3
	36-45 yaş	172	4,25	1,08	0,08				2>3
	46-55 yaş	92	3,32	1,66	0,17				
Turizm kamu giderlerini artırır	26-35 yaş	337	4,02	0,95	0,05	18,412	,000		1>3
	36-45 yaş	172	4,16	1,04	0,07				2>3
	46-55 yaş	92	3,32	1,66	0,17				
Turizm yabancı iş gücü artışı sağlar	26-35 yaş	337	4,09	0,88	0,04	24,899	,000		1>3
	36-45 yaş	172	4,13	1,10	0,08				2>3
	46-55 yaş	92	3,23	1,60	0,16				
Turizm ithalatı artırır	26-35 yaş	337	4,05	0,94	0,05	18,246	,000		1>3

	36-45 yaş	172	4,15	1,12	0,08			2>3
	46-55 yaş	92	3,32	1,65	0,17			
Turizm bölgedeki ekonomik sistemi bozar	26-35 yaş	337	3,36	1,19	0,06	1,366	0,25	
	36-45 yaş	172	3,20	1,39	0,10			
	46-55 yaş	92	3,16	1,61	0,16			
Turizm tarım sektörüne olan yatırımları azaltır	26-35 yaş	337	3,24	1,20	0,06	8,277	,000	1>2
	36-45 yaş	172	2,75	1,28	0,09			2<3
	46-55 yaş	92	3,19	1,61	0,16			
Turizm sanayi sektörüne olan yatırımları azaltır	26-35 yaş	337	3,21	1,23	0,05	5,885	,000	1>2
	36-45 yaş	172	2,79	1,29	0,09			
	46-55 yaş	92	3,16	1,63	0,17			

P<0,05

Tablo 6’da yerel halkın turizmin etkilerine yönelik algılarının ölçülmesi ile katılımcıların yaş grupları arasında farklılık olup olmadığına ilişkin varyans (ANOVA) analizi sonuçları verilmiştir. Yapılan varyans analizi sonucunda katılımcıların turizme karşı algıları ile yaş grupları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$). Dolayısıyla H3 “Turizmin algılanan etkileri yerel halkın yaş grubuna göre farklılık göstermektedir” hipotezi kabul edilmiştir.

Yapılan varyans analizi sonucunda tespit edilen anlam farklılığının hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden olan Tukey testi yapılmıştır. Test sonucunda yaş grupları ile yerel halkın arasında farklılık olduğu görülmektedir. Sonuç olarak Midyat’ın yerel halkı, turizmin etkilerine karşı gelir yaş durumu farklılık gösterdikçe, halkın ifadelerine karşı bakış açısı da değişmektedir.

SONUÇ

Dünya çapında hızla büyüyen ve gelişme gösteren turizm sektörü, bölgeler için kayda değer bir ekonomik araç olarak kabul edilmektedir. Turizm sektörü kaynaklar üzerinde sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel etkiler yaratmaktadır. Turizm sektörünün meydana getirdiği olumlu etkileri ön plana çıkarmak, olumsuz etkileri de en aza indirmek için bölge halkının turizm sektörüne olan tutumları dikkate alınmalıdır. Turizmin planlanma sürecinde yerel halkın fikirleri önemsenmelidir.

Midyat’ta yaşamakta olan bölge halkının turizm sektörünün planlanmasına yönelik tutum ve algıların olumlu yönde olması ilçede gerçekleştirilebilecek turistik faaliyetlerin başarılı bir şekilde yürütülmesi için katkı sağlayacaktır. Fakat bölge halkının turizm sektörünün gelişmesi yönünde oluşturulan faaliyetlere yönelik algıların olumsuz olması turizm sektörü ile ilgili planların uygulanması ve geliştirilmesi için atılacak olan adımlara engel niteliği taşıyacaktır.

Turizm sektörünün sosyal ve çevresel faktörler üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirilip, bölge halkının turizm sektöründen ekonomik alanda kazancının en üst düzeylere çıkarılması, bölge halkı ile turist arasındaki iletişimi geliştirmek ve bölge halkının turizm planlamasına dahil edilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır (Patterson, 2016, s. 5). Turizmin olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi ve turizm kaynaklarının verimli bir şekilde kullanılması, yerel halk üzerinde önemli bir role sahiptir (Ayazlar & Ayazlar, 2016). Midyat ilçesinde turizm kaynakları yerel halk üzerinde zamanla ekonomik bir kaynak

olarak gelişim göstermiştir. Bölgede turizmden kaynaklı olarak, sosyal yaşam ve çevre koşullarının da değişim içerisinde olduğu görülmektedir.

Turizm faaliyetlerinin geliştiği bölgelerde üzerinde durulan en önemli konulardan birisi de ekonomik faydadır. Araştırmaya katılım sağlayanlar, turizmin ekonomik etkilerinin yerel halk üzerinde üst düzeylerde bir etkisinin olduğunu ve bundan fayda sağladıklarına ilişkin yüksek düzeyde katılım sağlayarak göstermektedirler. Ekonomiyi canlandıran bir kaynak olduğu düşünülen turizmin, bölgede yeni istihdam alanları açtığını ve bölge ekonomisine önemli derecede katkı sağladığı düşünülmektedir. Yapılan çalışmalarda (Assente vd., 2012; Gündüz, 2018; Güneş & Alagöz, 2018; Dündar & Ünlüöner, 2018) bölge halkının turizmden beklentilerinin çoğunlukla ekonomik yönden olduğu belirtilmektedir. Elde edilen sonuç ekonomi yönünden değerlendirildiğinde turizmin, Midyat ilçesinde oluşturduğu ekonomik faydası, araştırılan diğer ekonomik faydalara göre üst bir seviyededir. Turizmin Midyat'a verdiği ekonomik katkı anket sonucuna bakılarak üst düzeylerde olduğu görülmektedir.

Yıldız (2007) tarafından yapılan araştırmada, bölge ekonomisinin alt yapısını oluşturan kayakların tarım ve hayvancılık olduğu ancak bölgedeki mevcut turizm potansiyelinin kullanılması ve bölgeler arası gelişmişlik farkını azaltmada önemli bir rol oynayacağı, araştırma sonuçlarından bir tanesidir.

Parilla, Font ve Nadal'ın (2007) turizmin yerel halk üzerindeki etkilerine yönelik çalışmalardan bir tanesi de Balear ve Kanarya adasında yapmış olduğu çalışmadır. Bölgedeki turistik faaliyetlerin istihdamı arttırdı ve diğer bölgelerle arasındaki gelişmişlik farkını azalttığı araştırma sonucunda belirtilmektedir. Midyat'ta yapılan çalışma sonucunda yerel halkın turizmin istihdamı artırıcı ve bölgeler arası gelişmişlik farkını azaltan bir etkisinin olduğunu ve buna üst düzeyde katılım sağladıkları, uygulanan anket çalışması sonucunda belirtilmektedir. Balear ve Kanarya adasında yapılan çalışma ile Midyat'ta yapılan çalışmanın sonuçlarında ortak sonuçların mevcut olduğu görülmektedir.

Sağlık (2011) tarafından yapılan çalışmada ise, Erzurum iline gelen turistlerin yaptıkları harcamaların, bölgedeki diğer ekonomik faaliyetleri de etkilediği görülmektedir. Midyat ilçesine son yıllarda akın eden turistlerin, bölgeye döviz girişi sağlamaları, bir harcama yaparken diğer sektörleri de etkilediği çalışma sonucunda görülmektedir.

Devamlı bir artış gösteren dünya nüfusu ve yakın bir zamana kadar dünya genelinde işsizlik problemini çözmek için, istihdam sağlamada etkili bir araç olarak görülen olgunun artık bu özelliğini yitirmeye başlaması, var olan istidamı da azaltarak maliyetleri düşürmeyi amaç haline getirmesi, tüm dünya ekonomilerinin istihdam konusunda farklı çıkış yolları aramasına neden olmaktadır. Yeterli bir istihdam sağlanamayan ve önemli oranda işsizlik problemiyle karşı karşıya kalan az gelişmiş ve gelişmekte olan bölgeler için emek yoğun bir sektör olan turizm önemli bir seçenek haline gelmiştir (Ünlüöner vd., 2007:164-165).

Turizm sektöründe turistlere yapılan hizmetlerde, (taşıma, konaklama vb.) memnuniyetin sağlanması için istihdam edilen kişiler önemli bir yer tutmaktadır. Pahalı ve lüks tesisler inşa edilerek çekicilikleri artırılmak istenen bölgelerde, müşteri memnuniyetinin artırılması ve hedeflenen ticari başarıların yakalanması için temelde, nitelikli iş görenlerle hizmetlerin sunulması başarıyı beraberinde getirecektir (Ünlüöner, 2011, 1-25).

Çalışmanın demografik sonuçlarına bakıldığında ankete katılanların yaklaşık %86 dan fazlasının erkek olduğu ve medeni durumunda %57sinin bekar olduğu sonucuna varılmıştır. Katılım sağlayanların yaklaşık %52sinin 26-35 yaş arasında oluşu, eğitim düzeylerinin %64'ü lise ve üzeri mezunu, gelir düzeyinin ise %41'i 10.000 ve üzeri olduğu anket sonuçların belirtilmiştir. Çalışmaya katılım sağlayanların yarısından fazlasının işletme sahibi ve bölge esnaflarından oluşmaktadır.

Midyat'ta yerel halkın turizmin olumlu etkilerinden oluşan ifadelere verdikleri cevaplar arasında en çok katılım sağladıkları "bölgeye yönelik döviz girişi sağlar" ve "bölgede turizm kaynaklı istihdam olanaklarını artırır" ifadeleri olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre yerel halkın çoğunluğu turizmin ekonomik açıdan bir kalkınma kaynağı olarak kabul edildiği görülmektedir. Midyat'ta turizmin yeni iş imkanları sağladığı ve ilçeye döviz girdisi sağladığı bilgisini destekler niteliktedir. Midyat da istihdam alanına en fazla katkı sağlayan sektörün tarım olduğunu ve tarım sektörünün turizm ile birleşerek yeni istihdam alanlarının ortaya çıktığı sonucu da elde edilen veriler arasındadır.

Araştırmada ele alınan ifadelerden biri de turizm gelirleri bölge halkına dengeli dağıtılmasıdır. Bölge halkının çoğunluğunun Midyat ilçesindeki turizm etkilerinin yerel halk üzerinde olumlu olduğu ve destekler nitelikte olduğu ulaşılan bir diğer sonuçtur. Bölgedeki geçim kaynakları olan tarım ve hayvancılık sektörlerinin mevcut turizm potansiyeli ile birleştirilerek bölgede ekonomik anlamda bir kalkınma olacağı söylenmektedir.

Araştırmada yerel halka yöneltilen ankete katılımcıların demografik verileri ile ifadelere vermiş oldukları yanıtlar arasındaki sorulara farklılık analizi yapılmıştır. Yerel halkın turizmin etkilerine yönelik algılarının ölçülmesi ile katılımcıların cinsiyetleri ile aralarında farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi analizi yapılmıştır. Yapılan t-testi sonucunda katılımcıların turizme karşı algıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$) sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla H1 "Turizmin algılanan etkileri yerel halkın cinsiyetine göre farklılık göstermektedir" hipotezi reddedilmiştir. Dolayısıyla cinsiyet ile ifadeler arasında bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Yerel halkın turizmin etkilerine yönelik algılarının ölçülmesi ile katılımcıların medeni durumları ile aralarında farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi analizi yapılmıştır. Yapılan t-testi analizi sonucunda katılımcıların turizme karşı algıları ile medeni durumları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Dolayısıyla H2 "Turizmin algılanan etkileri yerel halkın medeni durumuna göre farklılık göstermektedir" hipotezi kabul edilmiştir. Medeni durumları farklı olan katılımcıların ifadelerine verdikleri cevaplar değiştiğinde, ortaya çıkan sonucunda değiştiği görülmektedir. "Turizm bölgeye yönelik döviz girişini artırır." ifadesine bekar grubunun evli grubuna göre farklılık göstermektedir. "Turizm bölgeye yabancı sermaye girişi sağlar" ifadesi ($p<0.05$) Midyat yerel halkının medeni durumları arasında farklılık olduğu görülmektedir.

Bölge halkın turizmin etkilerine yönelik algılarının ölçülmesi ile katılımcıların yaş grupları arasında farklılık olup olmadığına ilişkin varyans ANOVA'ya başvurulmuştur. Yapılan varyans analizi sonucunda katılımcıların turizme karşı algıları ile yaş grupları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$). Dolayısıyla H3 "Turizmin algılanan etkileri yerel halkın yaş grubuna göre farklılık göstermektedir" hipotezi kabul edilmiştir. Katılımcıların yaş düzeyleri arttıkça ifadelerine olumlu yönden katılımları paralellik göstermektedir.

KAYNAKÇA

- AKOVA, O. (2006). Yerel halkın turizmin etkilerini algılamalarına ve tutumlarına yönelik bir araştırma. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1(2), 77-109.
- ALAGÖZ, G., Güneş, E., Uslu, A. & Taş, M., (2023). Turizmin etkilerinin turizmin gelişimine destek üzerindeki etkisi: Yerel halkın yaşam kalitesinin aracı rolü, *Business & Management Studies: An International Journal*, 11 (1): 270 -291
- AP, J. (1992). Bölge sakinlerinin turizmin etkilerine ilişkin algıları. *Turizm Araştırmaları Yıllıkları*, 19 (4), 665-690.
- ASSANTE, L. M., WEN, H. I., & LOTTİG, K. J. (2012). Conceptualization of modeling resident attitudes on the environmental impacts of tourism: A case study of Oahu, Hawaii. *Tourism Planning & Development*, 9(2), 101-118.
- ATEŞ, H. (2016). Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde Turizm Algısı ve Turizmi Geliştirilmesi Stratejileri. *Journal of Knowledge Economy & Knowledge Management*, 11(2).
- AVCIKURT, C. (2009). *Turizm sosyolojisi: Genel ve yapısal yaklaşım*. Detay Yayıncılık.
- AYAZLAR, R. A., & AYAZLAR, G. (2016). Residents' Tourism Support Behavior: The Role Of Sustainable Tourism Attitude. *Enlightening Tourism. A Pathmaking Journal*, 6(2), 124-149.
- BERTAN, S. (2010). Pamukkale'deki Yöre Halkının Turizmi Desteklemesi İle Turizmin Sosyo-Kültürel Etkileri Arasındaki İlişki. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (4).
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ-ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö., KARADENİZ, Ş., & DEMİREL, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri.
- CORDERO, J. C. M. (2008). Residents perception of tourism: a critical theoretical and methodological review. *CIENCIA ergo-sum, Revista Científica Multidisciplinaria de Prospectiva*, 15(1), 35-44.
- DÜNDAR, Y., & ÜNLÜÖNEN, K. (2019). Neo-Kolonyalizm Aracı Olarak Kitle Turizminin Etkileri Üzerine Bir Araştırma (A Research on the Effects of Mass Tourism as a Means of Neo-Colonialism). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 7(3), 2066-2107.
- GÜNDÜZ, S. (2018). Yerel Halkın Turizm Algısını Belirlemeye Yönelik Alternatif Bir Ölçek Geliştirme: Karataş Destinasyonu Örneği. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 13(52), 343-357.
- GÜNEŞ, E. (2022). Turizmden sağlanan kişisel fayda ve turizm gelişim desteği arasındaki ilişkide turizmin algılanan olumlu etkilerinin aracı rolü. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 9(1), 1-15.
- GÜNEŞ, E., & ALAGÖZ, G. (2018). Yerel halkın turizm algısı: Erzincan'da bir araştırma. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15), 409-442.
- GÜNEŞ, E., ALAGÖZ, G., & USLU, A., (2020). Yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik tutumu: Fethiye örneği. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 201-215.
- IŞIK, C. E. M., & ÇALKIN, Ö. (2016). Yerel Halkın Turizm Algısı: TRA2 Bölgesi Analizi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2).
- KANKAL, A. (2007). Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemlerinde Midyat. İbrahim Özcoşar. *Makalelerle Mardin I Tarih Coğrafya*, 457-477.
- KIZILDEMİR, Ö., & SARIŞIK, M. (2017). Turizm Endüstrisinin Ekonomik Etkilerinin Bölgesel Kalkınmaya Etkileri: Adana'da Yerel Paydaşlar Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Ticaret ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 38-58.
- KİM, K. (2002). *The effects of tourism impacts upon quality of life of residents in the community* (Doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University).
- KLİNE, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications.
- KO, DW ve STEWART, WP (2002). Bölge sakinlerinin turizm gelişimine yönelik tutumlarının yapısal bir eşitlik modeli. *Turizm işletmeciliği*, 23 (5), 521-530.
- MASON, P. ve CHEYNE, J. (2000). Bölge sakinlerinin önerilen turizm gelişimine yönelik tutumları. *Turizm araştırmaları yıllıkları*, 27 (2), 391-411.
- MERCİ, M., & DÖNMEZ, G. (2016). Turizmin bölgesel kalkınma ve yerel halk üzerindeki etkisi: Mudurnu örneği. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 21-50.
- OLALI, H. (1982). Turizm Politika ve Planlaması. *Bornova-İzmir: Ege Üniversitesi Matbaası*.
- ÖZDEMİR, M., & KERVANKIRAN, İ. (2013). Turizm ve Etkileri Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Afyonkarahisar Örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (24), 1-25.

- PARRİLLA, JC, FONT, AR ve NADAL, JR (2007). Turizm ve uzun vadeli büyüme İspanyol perspektifi. *Turizm araştırmaları yıllıkları*, 34 (3), 709-726.
- PATTERSON, C. (2015). *Sustainable tourism: Business development, operations and management*. Human Kinetics.
- SAĞLIK, E. (2011). Turizm İşletmelerinin Bölge Ekonomisindeki Yeri ve Rolünün Belirlenmesi: Erzurum Ölçeğinde Bir Araştırma. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*.
- USLU, A., Alagöz, G., & Güneş, E. (2020). Socio-cultural, economic, and environmental effects of tourism from the point of view of the local community. *Journal of Tourism and Services*, 11(21), 1-21.
- USTA, Ö. (2009). *Turizm: genel ve yapısal yaklaşım*. Detay yayıncılık.
- ÜNLÜÖNEN, K., & ŞAHİN, S. Z., (2011). Employment in tourism sector. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (elektronik)*, vol.10, no.37, 1-25.
- ÜNLÜÖNEN, K., TAYFUN, A., & KILIÇLAR, A. (2007). *Turizm ekonomisi*. Ankara: Nobel.
- WALL, G., & MATHİESON, A. (2006). *Tourism: change, impacts, and opportunities*. Pearson Education.
- YAZICIOĞLU, Y., & ERDOĞAN, S. (2014). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Detay Yayıncılık.
- YİLDİZ, Z. (2007). Turizmin bölgesel kalkınmaya sağladığı katkılar ve Göller Bölgesi uygulaması. *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.